

ปาฐกถาชีวก วัตถุ.

“น ปเรส วิโลมานีติ อิม ฌมมเทสนัน สตุถา สาวตถิยั
วิหระนโต ปาฐิกัม นาม อาชีวัก อารพุก กเถสิ ฯ

ชาวบ้านสรรเสริญธรรมเทศนา

(หน้า ๓๘ - ๓๙ สาวตถิยั กิระ เอกา - อาสนปญฺจตฺตี น ชานนฺติ)

สาวตถิยั กิระ เอกา คหปตานี ปุตฺตภูจฺจเน จเปตฺวา ปาฐิกัม
นาม อาชีวัก ปฏฺิซคฺคตฺติ ฯ ตสฺसानนฺตรมฺเรสุ มนุสฺสา สตุถุ ฌมม-
เทสนัน สุตฺวา อาคนฺตฺวา “อโห อจฺฉริยา พุทฺธานัน ฌมมเทสนาติ
นानปฺปการเหติ พุทฺธคฺคณฺเ วณฺณนฺติ ฯ สา พุทฺธานัน คฺคณกถํ สุตฺวา
วิหารํ คนฺตฺวา ฌมมํ โสตุกามา ตมตฺถํ อาชีวักสฺส กเถตฺวา
“คจฺฉิสฺสามหํ พุทฺธสฺส สนฺติกัม อยฺยาติ อาห ฯ โส “มา คจฺฉาหิตี
นิวาเรตฺวา ตํ ปฺนปฺปนํ ยาจมานมฺปิ นิวาเรสิ เอว ฯ สา “อัย-
มม วิหารํ คนฺตฺวา ฌมมํ โสตุํ น เทติ, สตุถารํ นิมนฺเตตฺวา อิเชว
ฌมมํ สฺถิสฺสามีติ สายณฺหสมเย ปุตฺตํ ปกฺโกสิตฺวา “คจฺฉ,
สฺวาตนาย สตุถารํ นิมนฺเตหิตี เปเสสิ ฯ โส คจฺฉนฺโต ปจฺมตฺรํ
อาชีวักสฺส วสนฺภูจฺจัน คนฺตฺวา ตํ วนฺทิตฺวา นิสีทิ ฯ อถ นํ โส
“กหํ คจฺฉสึตี อาห ฯ “มาตุ วจฺเนน สตุถารํ นิมนฺเตตฺุ คจฺฉามีติ ฯ
“มา ตสฺส สนฺติกัม คจฺฉาหิตี ฯ “อถ อยฺย, คจฺฉิสฺสามนฺติ ฯ
“เอตสฺส กตสฺสการํ อุภปิ ขาทิสฺสาม, มา คจฺฉาติ ฯ “อถ
อยฺย, มาตา เม ตชฺเชสฺสตีติ ฯ “เตนหิ คจฺฉ, คนฺตฺวา จ ปน
นิมนฺเตตฺวา ‘อมฺหากํ เคหํ อสุกฺกฺจเน วา อสุกฺวิถิยั วา อสุก-
มคฺเคน วา คนฺตพฺพนฺติ มา อาจิกฺข, สนฺติเก จิตฺโต วิย อญฺเณน

มคเคน คจฉนโต วย ปลายิตวา เอหิติ ฯ โส อาชีวกสฺส กถํ
 สุตฺวา สตฺถุ สนฺติกํ คนฺตฺวา นิมนฺเตตฺวา อาชีวกเณ วุตฺตนิยามเณว
 สพฺพํ กตฺวา ตสฺส สนฺติกํ คนฺตฺวา “กิณฺเต กตฺนฺติ ปุณฺโณ
 “สพฺพํ กถํ อยฺยาติ อาห ฯ “ภทฺทกนฺเต กถํ, ตสฺส กตสฺสกาโร
 อุภปิ ขาทิสฺสามาติ วตฺวา ปุณฺทิวเส อาชีวกโก ปาโต ว ตํ
 เคหํ อคฺมาติ ฯ ตํ คเหตุวา ปจฺฉากพฺเภ นิสฺสทาเปสฺสุ ฯ ปฏฺวิสฺสก-
 มนุสฺสตา ตํ เคหํ อลฺลโคมฺเยน อุปฺลิมฺปิตฺวา ลาซปฺลยฺจมาณี ปุปฺพานิ
 วิกกิริตฺวา สตฺถุ นิสฺสทฺนตฺถาย มหารหํ อาสนํ ปฺลยฺหาเปสฺสุ ฯ
 พุทฺเธหิ สทฺธิ อปรฺจิตฺมฺนุสฺสตา หิ อาสนปฺลยฺถตฺตี น ชานนฺติ ฯ

อุปาสิกาทังกรรม

(หน้า ๓๙-๔๐ พุทธานุจ มคฺคเทศเณน - อกฺตานิ จาติ)

พุทฺธานุจ มคฺคเทศเณน กิจฺจํ นาม นตฺถิ; โโพธิมุเล ทสฺสทฺสฺสี-
 โลกธาทู กมฺเปตฺวา สมฺโพธิํ ปตฺตทิวเสเยว หิ เนสํ “อโย มคฺโค
 นิริยํ คจฺฉติ, อโย ติริจฺฉานโยนี, อโย เปตฺติวิสยํ, อโย มนุสฺสโลกํ,
 อโย เทวโลกํ, อโย อมตฺมทานิพฺพานนฺติ สพฺเพ มคฺคา อาวิภูตา,
 คามนิกฺมาทึนํ มคฺเค วตฺตพฺพเมว นตฺถิ; ตสฺมา สตฺถา ปาโต ว
 ปตฺตจิวฺรมาทาย มหาอุปาสิกาย เคหทฺวารํ คโต ฯ สทา เคหา
 นิกฺขมิตฺวา สตฺถารํ ปฺลยฺจปตฺติภูจฺติเตน วนฺทิตฺวา อนฺโตมฺหเร ปเว-
 เสตฺวา อาสเน นิสฺสทาเปตฺวา ทกฺขิณฺทกํ ทตฺวา ปณฺธิเตน ขาทนฺนิเยน
 โภชนฺนิเยน ปรีวสิ ฯ อุปาสิกา กตฺภตฺตกิจฺจสฺส สตฺถุโน อนฺโมทนํ
 กาทเรตฺตุกามา ปตฺตํ คณฺหิ ฯ สตฺถา มธฺรฺสฺสเรน อนฺโมทนธฺมมกถํ
 อารภิ ฯ อุปาสิกา “สาธฺว สาธฺวติ สาธฺวกาโร ททฺมานา ธฺมมํ สฺสุณฺหิ ฯ

อาชีวกอ ปจฉาคพุเก นิสินโนว ตสสา สารุการ์ ทตวา ฐมัม
 สุนนุตติยา สททํ สุตฺวา สนฺธาเรตุํ นาสกฺขิ, “น อิทาเนว สา
 มยหนฺติ นิกฺขมิตฺวา “นฺนฺจาสฺสิ กภาพณฺณิ, เอตสฺส เอตํ สกฺการ์
 กโรหิตฺติ นานปฺปกาเรน อุปาสิกญฺจ สตถารญฺจ อุกโกสนฺโต
 ปลายิ ฯ อุปาสิกา ตสฺส กถาย ลชฺชิตา อญฺญตฺตํ คตํ จิตฺตํ
 เทสนานุสारेณ เปเสตุํ นาสกฺขิ ฯ อถ นํ สตถา “กึ อุปาสิกเ จิตฺตํ
 เทสนานุคตํ กาคุํ น สกฺโกสฺสีติ ฯ “ภนฺเต เอตสฺส เม กถาย
 จิตฺตํ อญฺญตฺตํ อุปคตฺนฺติ ฯ สตถา “เอวรูปสฺส วิสภาคชนสฺส
 กถิตํ กถํ นาม อาวชฺชิตุํ น วญฺญติ, เอวรูปํ อสมนฺนาหริตฺวา
 อตฺตโน กตาทเมว โอลเเกตุํ วญฺญตีติ วตฺวา อิมํ คาถมาห

“น ปเรสํ วิโลมานิ น ปเรสํ กตาทตํ

อตฺตโน ว อเวกฺเขยฺย กตานิ อกตานิ จาติ ฯ

ตตถ “น ปเรสํ วิโลมานีติ: ปเรสํ วิโลมานิ พรุสฺตานิ
 มมฺมจฺเจทวจนานิ น มนฺสิกาตพฺพานิ ฯ น ปเรสํ กตาทตฺนฺติ:
 “อสุโก อุปาสโก อสฺสทฺโร อปฺปสนฺโน นาปีสฺส เคเห กญฺจจฺ-
 ภิกฺขาทีนํ ทิยนฺติ, น สลากภตฺตาทีนํ น จีวราทิปฺปจฺจยทาณํ
 เอตสฺส อตฺถิ; ตถา อสุกา อุปาสิกา อสฺสทฺธา อปฺปสนฺนา,
 นาปีสฺสา เคเห กญฺจจฺภิกฺขาทีนํ ทิยนฺติ, น สลากภตฺตาทีนํ, น
 จีวราทิปฺปจฺจยทาณํ เอติสฺสา อตฺถิ; ตถา อสุโก ภิกฺขุ อสฺสทฺโร
 อปฺปสนฺโน, นาปี อุปชฺฌายวตฺตํ กโรติ, น อจฺริยวตฺตํ, น
 อาคนฺตุกาวตฺตํ, น คมิกวตฺตํ, น เจตฺยงฺคณวตฺตํ, น อุโปสธา-
 คารวตฺตํ, น โภชนสาลาย วตฺตํ, น ชนฺตาทมฺรวตฺตาทีนํ; นาปีสฺส
 กิณฺจิ ฐตฺงคํ อตฺถิ, น ภาวนารามตาย อุสฺสาหฺมตฺตมฺปีติ เอวํ

ปเรสํ กตาทํ นาม น โอลเกตพํ ๑ อตฺตโน ว อเวกฺเขยฺยาติ:
“กถมฺภูตสฺส เม รตฺตินฺทิวา วิตฺตปฺตฺนฺตฺตฺติ ปพฺพชิตฺเตน อภินฺทํ ปจฺจ-
เวกฺขิตฺตพฺพนฺตฺติ อิมํ โอลวาทํ อนุสฺสรนฺโต สทฺธาปพฺพชิตฺโต กุลปฺตฺโต
“กิณฺณุ โข อหํ ‘อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตาติ ติลกฺขณํ อโรเปตฺวา
โยคกฺเขมํ กาคฺตุํ นาสกฺขินฺตฺติ เอวํ อตฺตโน กตาทานิ โอลเกยฺยาติ ๑

เทสนาวสานเ อฺปาสิกา สโตปตฺตฺติผล ปตฺติจฺจิตา ๑ เทสนา
มหาชนสฺส สาทฺตฺติกา ซาตฺตาติ ๑

ปาฏฺฐิกาชฺว ก วตฺถ ๑
